

Nyhetsbrev 2018

**Akademiet «Også vi er Kirken»
inviterer til seminar**

«Pave Frans endrer Kirken; hvor er vi på vei, og følger alle med?»

Sted: St. Hallvards menighetslokale
Tid: 17. mars 2018
Klokken: 14:00

Vi starter med pizza, drikke og mingling.

Av innholdet:

Innkalling til årsmøte	2
Årsmelding for OVEK	3
Lederen har ordet	4
VERDEN: «Et skudd for baugen mot amerikanske krampekatolikker»	5
Pave Frans: «Kirken som feltsykehus»	7
Erik Westerberg: «Bara meningsskapare»	8
Sr Madeleine Fredell, OP: «Om vann, ånd og blod»	9
NORGE: Terje Osmundsen «Brevet som satte klimaet i bevegelse, et tilbakeblikk på «Laudato Si»	11
Jeanne Wreden: «Ordinasjon av kvinner— en umulighet?»	13
Ingrid Rosendorf Joys: «Framtidig finansiering på tros- og livssynsfeltet»	17
Åse Brandvold: «Biskoper i skeiv strid»	20
Opprop til støtte for pave Frans	23

Innledere er Biskop Bernt og sr. Mette Andresen, o.p.

Entre kr. 150, inklusiv bespisning
Påmelding til seminar@ogsavierkirken.no
eller ring 977 95 424

Innkalling til årsmøte i

«Også vi er Kirken –Norge»- 2018

Lørdag 17.mars 2018 kl. 13:00-14:00

- St. Hallvard menighet

DAGSORDEN

Åpning

- a) Godkjenning av innkalling
- b) Godkjenning av dagsorden

Valg av ordstyrer m.m.

- a) Valg av ordstyrer.
- b) Valg av referent.
- c) Valg av tellekorps.
- d) Valg av to protokoll-underskrivere

Årsrapporter 2017

- a) Årsrapport foreningen «Også vi er kirken Norge» 2017
- b) Årsrapport Akademiet «Også vi er kirken», medlem av Norske kirkeakademiet (NKA)

2

Regnskap 2017 og budsjett 2018

Informasjon fra leder

Medlemsverving

Fastsettelse av medlemskontingent

Valg til styre

Valg av valgkomite 2019

Avslutning

Forslag til andre saker som ønskes behandlet, må være Styret i hende innen 25. februar.

Sendes til

Hanneke Ørne Bruce hanneke@live.no

Forslag til kandidater til styret sendes Valgkomiteen ved Torstein Seim tos50@online.no innen 25. februar .

Årsmelding for *Også vi er kirken – Norge* 2017

Styret i foreningen *Også vi er kirken--Norge* har i 2017 bestått av Hanneke Ørne Bruce (leder), Anne Margrethe Hagen, Aasmund Vik, Elin Anker, Mari Ann Berg (kasserer, vara), Pernille Tresvig (vara) og Karina Hellum (vara).
Torstein Seim og Pål Kolstø har vært redaktør for nettsiden respektive Nyhetsbrevet.

Aktiviteter

- A. Nettsted: Nettredaktøren har i 2017 fulgt opp arbeidet med faste skribenter til nettsiden.
- B. En papirutgave med en samling av artikler fra nettstedet fra 2017, ble utgitt og sendt alle medlemmer i forkant av årsmøtet 2018.
- C. Et tema på flere styremøter har vært synkende medlemstall, dette bekymrer styret og man har gjennomført ringerunde for å minne tidligere medlemmer til å betale kontingent. Dette hadde en positiv effekt, men antallet medlemmer er likevel fortsatt syndende.
- D. Facebook siden er også blitt brukt aktivt, men på tross av flere vervingsforsøk har man fått lite respons i form av «Likes».
- E. Leder for OVEK har skrevet debattinnlegg i *Vårt Land* etter anmodning fra journalist, vedrørende en uoffisiell «ordinering» av en kvinnelig, katolsk prest i Trondheim sommeren 2017. Leder har også gitt kommentarer til *Vårt Land* vedrørende denne hendelsen. *Vårt Land* har også kontaktet leder for OVEK i oktober 2017, etter at Pave Frans ble beskyldt for «kjetteri». Leder ble også intervjuet for programmet «Mellom himmel og Jord» som ble sendt i juli 2017, om å være reformvennlig katolikk i dagens Norge.
- F. Internasjonalt: Aasmund Vik har vært internasjonal kontakt med IMWAC. Relevant informasjon fra IMWAC er blitt videresendt til nettredaktør for publisering på nettsiden. OVEK har deltatt i en internasjonal markering, «Reform nå!» i oktober 2017, ved å poste informasjon på Nettside og Facebook side. OVEK har også hatt noe kontakt med den danske foreningen, men måtte takke nei til invitasjon til et nordisk møte i Danmark, høsten 2017.
- G. Styremøter: Styret har i 2017 avholdt syv møter.
- H. Styret har også fungert som styre for *Akademiet Også vi er kirken*. Se egen årsrapport.

Foreningen hadde pr. 1.1.2018, 64 betalende medlemmer.

Oslo 27.1.2018

Hanneke Ørne Bruce, Leder, *Også vi er kirken*

Lederen har ordet

OVEK, også for fremtiden?

I 2018 står OVEK som organisasjon ovenfor store utfordringer: Hvordan kan vi fortsette å være relevant også for generasjoner som ikke har erfaringer eller kunnskap om Kirken fra før det Annet Vatikankonsil? Og for alle katolikker som ser at Kirken under pave Frans er inne i en meget positiv utvikling? Blant annet kan vi se en generelt økende åpenhet i Kirken rundt temaer som tidligere har vært «lagt lokk på».

Også Danmark (VEOK) og Sverige (VÄKS), som er våre søsterorganisasjoner i Skandinavia, har utfordringer med å skape engasjement rundt reformarbeidet i Kirken.

Spørsmål som jeg stiller meg selv og dere medlemmer (og fremtidige medlemmer) blir da; Hvordan kan OVEK oppdatere seg til disse endringene? Hva kan vi gjøre annerledes? Kan vårt arbeid bli mer synlig? Jobber vi med de sakene/temaene dere er opptatt av?

De siste årene har vi prøvd å spre informasjon og holde seminar på litt nye måter. Vi bruker nettsiden og Facebook mer aktivt. Fra 2016 har Høstseminaret vært forlagt til en hverdagskveld, og vi ser at noen som har møtt til disse har vært nye for OVEK. Vi har også kunnet invitere innledere som ellers ikke ville hatt anledning til å bidra. Samtidig har vi endret formen på disse seminarene, slik at deltakelse og dialog har fått mer fokus.

Flere ganger i 2017 har OVEK blitt brukt av media til å gi innspill og kommentarer både for interne hendelser i den Katolske Kirken i Norge og internasjonale hendelser. Det er fortsatt viktig å være talerør for reformvennlige katolikker som ellers kanskje ikke blir hørt.

Dette mener vi er noen av OVEKs hovedoppgaver, og at vi bør fortsette å være en alternativ møteplass for dialog og meningsutveksling for katolikker i Kirken, og på slik måte gi mer plass til mangfoldet av stemmer og perspektiver.

Noen har sagt at det er ikke like viktig å gjøre alt riktig, som å gjøre de riktige tingene.

Så hva vil vi med vår organisasjon og hvordan kan OVEK være viktig og relevant også de neste ti år?

Vi nærmer oss årsmøtet i 2018, og spørsmålet rettes derfor også til det nye styret. Hva vil være det riktige å gjøre for OVEK? Som også vil være riktig for den Katolske Kirken i Norge i årene som kommer? Jeg håper vi vil kunne arrangere et seminar om ikke alt for lenge, der disse og andre spørsmål kan bli drøftet. Send gjerne innspill til oss!

Hanneke Örne Bruce, leder OVEK, Norge

VERDEN

«Et skudd for baugen fra Vatikanet mot amerikanske krampekatolikker»

Oversatt og bearbeidet av Pål Kolstø fra Jason Horowitz, "A Vatican Shot Across the Bow for Hard-Line U.S. Catholics",
New York Times, 2. august, 2017

To av pave Frans nære medarbeidere, Antonio Spadaro og Marcelo Figueroa, har anklaget ultrakonservative amerikanske katolikker for å inngå i en «hat»-allianse med evangeliske kristne som støtter president Trump. Dermed vokser kløften mellom Vatikanet og denne gruppen amerikanske katolikker.

De to forfatterne skriver i *La Civiltà Cattolica*, et tidsskrift som Vatikanet går god for, og peker på at Donald Trumps sjefsstrateg Stephen K. Bannon «går inn for en apokalyptisk geopolitikk» som vanskeliggjør kampen mot klimaforandringer og utnytter frykten for migranter og flyktninger til å mobilisere støtte til å bygge murer og renske opp Amerika med hjemsendelser.

Artikkelen i *La Civiltà Cattolica* advarer om at konservative amerikanske katolikker har blitt trukket farlig langt inn i den stadig dypere politiske polariseringen i USA. Forfatterne hevder til og med at amerikanske evangelikale og

krampekatolikker holder seg med et verdensbilde som er basert på en bokstavtro tolkning av Bibelen som på mange måter «kan minne om jihadistenes».

Det er ikke klart om denne artikkelen har fått pavens direkte velsignelse før den gikk i trykken, men det er svært spesielt at den er publisert i et tidsskrift som anerkjennes av Den hellige stol. Den har åpenbart ikke blitt møtt med noen kritikk fra pavelig hold, og paven er som kjent vanligvis ikke redd for å sette dissidenter på plass. Redaktøren av *La Civiltà Cattolica* har drevet reklame for artikkelen nesten hver dag siden den ble trykket i juli.

Både artikkelen selv og de reaksjonene den

*La Civiltà Cattolica
advarer om at
konservative
amerikanske
katolikker har blitt
trukket farlig langt inn
i den stadig dypere
politiske
polariseringen i USA.*

har skapt understreker den stadig større avstand det er mellom pave Frans og konservative amerikanske katolikker. Den har blitt anklaget for antiamerikanisme, og en fremstående amerikansk prelat, erkebiskop Charles Chaput fra Philadelphia, har karakterisert forfatterne som «nyttige idioter». Chaput, en anfører for amerikansk

konservatisme, sammenligner Sparado og Figueroa med de ikke-kommunistene som støttet bolsjevikenes revolusjon i Russland i 1917 og som Lenin kalte «nyttige idioter».

I Vatikanet har pave Frans skjøvet til side de en gang så mektige konservative anførerne for amerikansk katolisisme mens han har løftet frem mer moderate stemmer som kardinal Blase J. Cupich fra Chicago. Det er ingen hemmelighet at Frans, den første pave fra Latin-Amerika, ofte har kritisert kapitalismen og ikke sjelden hatt et komplisert forhold til sine nordlige naboer. Ikke så lenge etter at han ble valgt ble han orientert av sine nuntier om situasjonen rundt om i verden. De antydte at han burde gå spesielt forsiktig frem når han utnevnte

biskoper og kardinaler i USA. «Det vet jeg allerede», skal han umiddelbart ha svart, «det er der opposisjonen kommer fra». Kilden til dette sitatet er en embedsmann i Vatikanet som kjenner detaljene i denne samtalen men ber om å ikke bli navngitt.

Vatikanet har ikke villet gi noen kommentar til dette.

De som liker artikkelen i *La Civiltà Cattolica*, sier den gjør det klart av de konservative som har hatt kontrollen i den katolske kirke i USA i årtider, nå ikke lenger går i takt med hovedstrømmingen i Kirken slik den har utviklet seg under pave Frans. Massimo Faggioli, som er professor i teologihistorie ved Villanova-universitetet i Pennsylvania og bidragsyter til liberale katolske tidsskrifter, mener at artikkelen «vil bli husket som en av de viktigste kildene til å forstå forholdet mellom amerikansk katolisisme og Vatikanet under pave Frans.» Faggioli slutter seg til artikkelens sentrale budskap og hevder at «amerikansk katolisisme har fjernet seg fra hovedstrømmen i europeisk og latinamerikansk katolisisme» og har «falt i hendene på det religiøse høyre».

Kardinal Timothy Dolan og Donald J. Trump

Allerede før artikkelen i *La Civiltà Cattolica* ble publisert var mange katolske Trump-tilhengere svært skeptiske til pave Frans som under presidentvalgkampen hadde antydnet at Trump kanskje «ikke var en kristen» siden han heller ville bygge murer

enn broer. Under valget fikk Trump flere stemmer blant hvite katolikker enn Hillary Clinton gjorde.

Pave Frans' signaler om en ny og mer åpen holdning på viktige områder som å tillate kommunion til katolikker som er skilt og har giftet seg på ny med ikke-katolsk vigsel, har hisset opp opposisjonen mot ham. En anfører for opposisjonen har vært den amerikanske kardinal Raymond L. Burke som en rekke ganger er blitt fratatt viktige verv av pave Frans.

En katolsk tradisjonalist i Roma, Bernjamin Harnwell, som er en varm tilhenger av mr. Bannon og en av kardinal Burkes fortrolige, har uttalt at han anser artikkelen i *La Civiltà Cattolica* som en ren svertekampanje mot Steve Bannon. Bannon var i sin tid ministrant i en katolsk kirke og har fremlagt [sitt verdensbilde på en katolsk konferanse](#). I en kort epost har forklart at han føler seg «oppildnet» av å bli angrepet i Vatikanet.

Fader Sparado, som noen av kritikere har utropt til «pavens talerør», sier at reaksjonene på artikkelen han skrev sammen med Marcelo Figueroa har vært «utrolige». Han har mottatt mange vennlige ord, men også «masser av hat». Noen kritikere har forsøkt å fordreie deres anliggende til å være et angrep på ethvert samarbeid mellom katolikker og protestanter, mens han selv tvert imot er en forkjemper for slikt samarbeid. Kritikken kommer ofte fra personer som «ønsker å bagatellisere betydningen av dagens pontifikat». Fader Sparado ville ikke si om Frans hadde godkjent artikkelen på forhånd, eller om han hadde snakket med paven siden den ble publisert.

Hovedpoenget i artikkelen, sier Sparado, er det samme som pave Frans har fremmet: Religion i politikkens tjeneste er ideologi, og forsøk på å spille på frykt for politiske formål vil kunne gjøre Kirken til «en sekt av de rene». «Vi advarer mot den slags farlig sammenblanding».

Kirken som et feltsykehus

Gjensyn med Antonio Spadaro S.J.'s intervju med pave Frans i *America*
<https://www.americamagazine.org/faith/2013/09/30/big-heart-open-god-interview-pope-francis>

-- Da Pave Benedict XVI annonserte sin avgang, sa han at den moderne verden er underlagt hurtig endring og sliter med saker av stor betydning for troens liv. Håndteringen av disse sakene krever styrke av både kropp og sjel, sa pave Benedikt. Jeg spør pave Frans: "Hva trenger kirken mest i dette historiske øyeblikket? Trenger vi reformer? Hva er dine ønsker for kirken i de kommende årene? Hva slags kirke drømmer du om? "

Pave Frans griper fatt i innledningen til spørsmålet mitt, og begynner med å vise stor hengivenhet og enorm respekt for sin forgjenger: "det Pave Benedikt gjorde, var

Det kirken trenger mest i dag, er evnen til å helbrede sår og til å varme de troendes hjerter. De trenger nærhet. Jeg ser kirken som et feltsykehus etter kamp. Det er nytteløst å spørre en alvorlig skadet person om han har høyt kolesterol eller om nivået på hans blodsukker! Du må først helbrede sårene.

en handling av hellighet, storhet, og ydmykhet. Han er en mann av Gud. "

"Jeg ser tydelig:" fortsetter paven, ". Siden kan vi snakke om alt annet. Helbrede sårene, helbrede sårene Og du må starte fra grunnen av.

-- Kirken har noen ganger låst seg fast i små ting, i små pirkeregler. Det viktigste er den første forkynnelse: Jesus Kristus har frelst deg. Og kirkens tjenere må være nådens tjenere for alle. Skriftefaren, for eksempel, står alltid i fare for å bli enten for mye av en rigorist eller for slapp. Ingen av delene er barmhjertig, fordi ikke i noen av tilfellene tar han virkelig ansvar for personen i skriftestolen. Rigoristen toer sine hender når slik han overlater alt til budordet. Den slappe tjener toer hendene ved å si: "Dette er ikke en synd" eller noe sånt. I pastoralrådet må vi gå sammen med folk, og vi må lege sine sår.

Mathieu Ignace Van Bree, 1773-1839: *Kristus helbreder de syke*

"I stedet for å være bare en kirke som ønsker velkommen og tar imot ved å holde dørene åpne, la oss prøve også å være en menighet som finner nye veier, som er i stand til å stige ut av seg selv og ut til dem som ikke går i messe, til dem som har forlatt kirken eller er blitt likegyldige. De som har sluttet, har noen ganger gjort det av grunner som, hvis de blir riktig forstått og vurdert, kan føre til en retur. Men det krever dristighet og mot. "

«BARA MENINGSSKAPARE?»

Erik Westerberg

Så länge vi lever är vi människor dömda att skapa mening och sammanhang. Oavsett om vi som troende ser vår mening i första hand som en ”uppenbarelse”, en frukt av en större berättelse än vår egen, så gäller samma grundvillkor oss alla; Vårt menings-
skapande är alltid oändligt skört och utsatt. Har vi, om än för bara en sommar, arbetat i äldreomsorgen eller i psykiatrin har vi nog alla bittra erfarenheter av hur mycket det lilla ordet ”bara” egentligen kan ställa till med. På slutet av sjuttioalet när jag själv jobbade i det som då hette ”långvården” fick jag rådet att alltid stå på ”verklighetens sida”. Om jag hörde någon tala till sin sedan länge bortgångna make skulle jag tydligt och sakligt säga; ”Jenny, detta är bara en dröm, i själva verket avled din make för ganska precis elva år sedan, om du inte tror mig kan jag visa dig dödsannonsen”. Jag vet att jag åtminstone en gång försökte förverkliga detta råd med den påföljd att just Jenny aldrig svarade mig mer än enstavigt trots att hon en gång varit min älskade skolfröken den dag när jag började skolan. Fyra små bokstäver var här den vassa sax som ensam klippte av ett då artonårigt tillitsband.

Den kristna kyrkans samlade vittnesbörd, dess teologi, är kanske minst lika skör och sårbar när den konfronteras med ordet ”bara”. Kyrkor har splittrats, kristna har sagt upp bekantskapen med varandra, ja till och med dödat för ordet ”bara”. ”Bara bröd och vin, bara en ung och ogift flicka, bara en frånvarande kropp och skrämde vittnen vid graven”. ”Bara” hit och ”bara” dit, tänk om trospoliserna och inkvisitorerna för en gång skull tigit och istället inväntat mysteriet och tron som ingenting ser, eller ser allt bortom ordet ”bara”. Tänk om vi istället - heretiker och renläriga - återtagit poesins lika laddade som sköra metaforer på andra sidan om tystanden. Ibland stammande,

tvivlande och trevande. Ibland överraskande som apostlarnas och Marias middagsberusning vid den första pingsten.

Idag mer än någonsin behöver vi alla lilla Thérèse av Lisieux’s storslagna och helt oväntade metafor om Gud som en hiss. En hiss så storslagen och samtidigt så alldaglig att man aldrig riktigt vet om man ”bara” befinner sig på bottenplanet eller om man redan nått övervåningen. I den senare delen av 1800 – talet när katolsk andlighet mer än någonsin satt suspenderad mellan ”naturens bottenvåning” och ”övernaturens gudomliga överbyggnad” kom den lilla karmelitnunnan med det lika omskakande som ytterligt traditionella vittnesbördet om att Gud ”bara” låter sig finnas i det vanliga och alldagliga livet, sedan vi slutat frågat om hissen stannat och vi slutat säga ordet ”bara”. Det omstörtande kristna vittnesbördet i Nya Testamentet är just detta att övervåningen numera återfinns på undervåningen. Att hela Guds fullhet låter sig rymmas i historiens, materiens och våra kroppars sårbara bräcklighet. Visst traditionens ord som ”himmelsfärd”, ”uppståndelse” och ”jungfrufödelse” kan och får vi fortfarande begagna för att beteckna denna omstörtande och omvälvande berättelse bortom det förbudna ordet ”bara”. Samtidigt riskerar vi alltid att också förråda det omstörtande vittnesbördet med ord som ”bara” tolkas som rättsmedicinska och gynekologiska protokoll.

Därmed tror jag också att vi som förening och var och en som enskilda har en mycket viktig uppgift i kyrkans mitt. En uppgift som denna gång ger oss myndighet och faktisk också en auktoritet i kraft av en gemensam erfarenhet. Ty de flesta av oss har precis som lilla Thérèse kämpat med den gamla katolska hissen som bara verkade stå still, suspenderad mellan ”natur” och ”övernatur”. Där teologi och katekes riskerade att förvandlas till just ”bara” rättsmedicinska och gynekologiska protokoll där natur mirakulöst ersattes av övernatur.

Erik Westerberg er leder i OVEK sin søsterorganisasjon i Sverige – VÄKS.

Om vann, ånd og blod

1. Det var en mann blant fariseerne som het Nikodemus. Han var en av jødernes rådsherrer. 2. Han kom til Jesus om natten og sa til Ham: Rabbi, vi vet at du er en lærer kommet fra Gud, for ingen kan gjøre disse tegn som du gjør, uten at Gud er med ham. 3. Jesus svarte og sa til ham: Sannelig, sannelig sier jeg deg: Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike. 4. Nikodemus sier til Ham: Hvordan kan et menneske bli født når han er gammel? Kan han vel annen gang komme inn i sin mors liv og bli født? 5. Jesus svarte: Sannelig, sannelig sier jeg deg: Uten at en blir født av vann og Ånd, kan han ikke komme inn i Guds rike. 6. Det som er født av kjødet, er kjød, og det som er født av Ånden, er ånd. 7. Undre deg ikke over at jeg sa til deg: Dere må bli født på ny! 8. Vinden blåser dit den vil. Du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra og hvor den farer hen. Slik er det med hver den som er født av Ånden. 9. Nikodemus svarte og sa til Ham: Hvordan kan dette skje? 10. Jesus svarte og sa til ham: Du er Israels lærer, og vet ikke dette? 11. Sannelig, sannelig sier jeg deg: Vi taler om det vi vet, og vitner om det vi har sett, og dere tar ikke imot vårt vitnesbyrd. 12. Når jeg har talt til dere om de jordiske ting, og dere ikke tror, hvordan kan dere da tro dersom jeg taler til dere om de himmelske? (Johannesevangeliet 3, 1-12)

Nikodemus og Jesus snakker om hva det vil si å tro. Dersom vi tror, er vi født på ny og delaktige i en skapende relasjon med Gud, eller med gudsvinden som taler og skaper. Tre nøkkelord plasserer oss rett i den jødiske fortellertradisjonen: Fødsel, vann og ånd. For dem som hørte Johannes var

henvisningen selvsagt, den pekte tilbake på den første skapelsesberetningen. «I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. Jorden var øde og tom, mørket lå over dypet, og Guds ånd svedde over vannet.» Det ordet som den hebraiske grunnteksten bruker for «ånd», *ruach*, her, er det samme som for «vind», og i mange svenske bibeloversettelser oversettes det som «en gudsvind svepte fram över vattnet». Johannesevangeliet oppfordrer om og om igjen til å være i det «Nå» der alt begynner og der alt faktisk *kan* bli født på ny. Det er her vi begynner å tale med Gud.

La oss legge til enda et nøkkelord: når en fødsel finner sted, kommer det ikke bare vann, men også blod fra kvinner som føder. I Johannesevangeliet, kapittel 19, kan vi lese «men da de kom til Jesus og så at han allerede var død, brøt de ikke hans ben, men en av stridsmennene stakk ham i siden med et spyd, og straks kom det ut blod og vann.» (Joh 19, 33-34) La oss holde fast ved fødsel, ånd, vann og blod.

Jesus and Nicodemus
Crijn Hendricksz, 1616–1645

Vi forestiller oss ofte at den talende og skapende gudsvinden, gudsånden, *ruah elohim*, skaper i den forstand at den frembringer himmel og jord, lys og mørke, osv. av intet. Men dersom vi ser nøyer etter, oppdager vi at grunnmaterien allerede var der, både vannet og ånden, eller energien, som vi kanskje ville sagt i dag. Når så gudsånden taler, skiller den lyset fra

mørket og formulerer begreper for skapelsens ulike deler. Gudsvinden er en meningsskaper, og vi er neste omgang kallet til å bygge videre på dette meningsskapende.

«Jorden var øde og tom, mørke lå over dypet, og Guds ånd svedde over vannet». Med fødselen, det vil si med begynnelsen, eller i den skapelsen som også i dag skjer ut fra ånden og vannet, kan alt skje. Og det skjer på nytt, om og om igjen. Dersom vi blir født av vann og ånd kommer vi inn i Guds rike, siker Jesus i vår tekst. «Guds rike» oppfatter vi lett som et sted, men det er snarere en tilstand eller en måte å forholde seg på, en holdning som vi skal gjennomsyres av. Noe som i sin tur kan gi liv. Selv i våre menneskelige hender blir tilværelsen formbar dersom vi i likhet med jesuitten og paleontologen, Pierre Teilhard de Chardin, kan fornemme materiens eget hjerte, nemlig ånden selv, og oppfylles av den.

Men åpenheten for den nye fødselen, for ånden, energien, vannet og materien må være fullstendig. Her tillates ingen halve tiltak eller nøling. På den ene siden må vi ikke la oss tyngne ned av fortiden, av bitterhet, og på den andre siden må vi heller ikke la oss paralysere av en truende fremtid.

Ånden, energien, det vil si vår handlekraft, fødes av noe ukjent. Det kommer på en overraskende måte og fører oss mot en

Å komme inn i Guds rike er å la seg guddommeliggjøre ved at vi lar oss fylle av Guds egen kraft, dynamis på gresk. Med den dynamikken kan vi forvandle det som er såret, tiet i hjel, foraktet, skadet, alt det onde og alle feil, forvandle det til noe helt, gjenopprett og godt.

horisont som ennå ikke er utforsket. Vi kan bare la oss lede dit blesten fører oss. Vi skal bli det vi skal bli, akkurat som Gud sier om seg selv til Moses: «jeg skal bli den jeg skal bli.» Både Gud og vi er på vei mot noe ukjent og fantastisk dersom vi bare lar oss føde på nytt. Om vi bare makter å legge igjen ballasten, laste av det som tynger, vår redsel og vår angst. Våger vi, du og jeg, frimodig å si at vi er født på nytt? Våger vi å la Guds dynamikk, energi og skapelsesmaterie virke i og gjennom oss? Vi sier at vi i dåpen er født av ånd og vann, men har vi trådt inn i Guds rike?

Brevet som satte klimaet i bevegelse et tilbakeblikk på «Laudato Si»

Terje Osmundsen

«Ta godt vare på skaperverket. Mennesker kan iblant tilgi, men naturen gjør det aldri. Om vi ikke tar vare på miljøet, finnes det ingen annen utvei. Hvis vi ikke nå treffer tiltak for å beskytte Skaperverket, vil Skaperverket i tiltakende grad skade Menneskeheten. Våre politiske ledere har en moralsk forpliktelse til å bli enige om tiltak for stagge klimaendringer og beskytte miljøet.» ›

Laudato Si var utvilsomt verdens viktigste publikasjon i 2015. Med sitt lærebrev og engasjement spilte Pave Frans en avgjørende rolle for å sette ordskiftet om klima og bærekraft inn i den moralske rammen den hører hjemme, på en måte som troende og ikke-troende over hele verden kan forholde seg til uavhengig av politisk ståsted og detaljkunnskap om temaet. I en tid der de etablerte elitene mister oppslutning, er det spesielt viktig at Pave Frans – som på kort tid har oppnådd en ruvende troverdighet i store deler av verden – kastet seg inn i den kontroversielle men livsviktige kampen for en bærekraftig utvikling.

Encyklikaen, som ble offentliggjort i mai 2015, rettet seg ikke bare mot verdens 1,2 milliarder katolikker, hvorav 5000 biskoper, 400 000 prester og millioner av legfolk og frivillige i katolikkenes bevegelse. Målgruppen er alle troende og ikke-troende. Den ble oversatt til over hundre språk, spredt gjennom utallige kanaler og fora og ledet til en serie med taler og politisk møter frem til Paris-toppmøtet i desember samme år.

Pavens tilnærming var å fremheve samspillet mellom menneskene og naturen, og ikke fokusere kun på naturen i seg selv. Frans I er overbevist om at en natur i ulage vil lede til et samfunn i ulage. Skal veksten bli bærekraftig og inkluderende, må dagens fokus på BNP-relatert vekst erstattes med en ny og utvidet definisjon av vekst som tar hensyn til endringer i naturressursgrunnlaget og inkluderer ulikhet innenfor og mellom land. I den forbindelse understreket Paven at energiforsyningen må bli mer ressurseffektiv og langt mindre avhengig av kull, olje og gass, en påpekning som vil bli oppfattet som kontroversiell i mange politiske miljøer.

Laudato Si er en kraftig appell til hver enkelt av oss om å handle, før det er for sent. Under opptakten til COP 21 ble encyklikaen en «marsjordre» for bevegelsen GCCM, Global Catholic Climate Movement, der også Caritas Norge er medlem. Pave Frans ga grasrotbevegelsen sin aktive støtte. I desember kunne GCCM overlevere en appell med 900 000 underskrifter til president Hollande og FNs «klimasjef» Christina Figueres under klimatoppmøtet. Dette katolske nettverket var en av meste innflytelsesrike globale NGO-ene som var aktivt tilstede under forhandlingene. Deres viktigste seier var gjennomslaget for at målet om å begrense den globale oppvarmingen til maks 1,5 grader ble tatt inn i avtaleteksten. At Pave Frans så aktivt og

tydelig støttet 1,5 graders målet, var trolig utslagsgivende for at flertallet av landene støttet dette.

Selv opplevde jeg et annet eksempel på kraften som er utløst av *Laudato Si*. På et seminar under klimatoppmøtet om oljeselskapenes utvinning ved hjelp av såkalt «fracking», siterte flere av innleiderne fra *Laudato Si* for å begrunne sin motstand mot denne miljøfiendtlige metoden.

Det ble til og med vist bilder fra lokale motstandsgrupper som ble tauet inn i politibiler mens de leste høyt fra Pavebrevet! Dagen etter fulgte jeg en debatt mellom ministre og industriledere om hva den nye klimaavtalen burde inneholde. Minst to ministre og en av industrilederne viste til Pave Frans' lærebrev som en begrunnelse for

12

sine forslag til en mer ambisiøs klimaavtale.

Det er viktig å lese og drøfte *Laudato Si*, av flere grunner. En av dem er at Paven evner å sette klima- og miljøutfordringene inn i en «en helhetlig økologi» som springer ut av menneskenes særlige ansvar for å ta vare på Skaperverket. Frans I, som selv er utdannet kjemiker og har konsultert et stort antall ledende vitenskapsmenn og -kvinner i arbeidet, dokumenterer overbevisende hvordan menneskenes handlinger påvirker klimaet, vannet, det biologiske mangfoldet og matproduksjonen, blant annet. En annen grunn er at *Laudato Si* så tydelig slår fast at de fattige, som selv ikke har bidratt i nevneverdig grad til oppvarmingen, er de første som blir rammet av klimaendringer.¹

¹ Terje Osmundsen er visepresident i solenergiselskapet Scatec Solar, og styreformann i Caritas Norge. En tidligere versjon av denne teksten stod på trykk i *St.Olav* i februar 2016

«Ordinasjon av kvinner – en umulighet?»

Av Jeanne Wreden, OP

I en tegneseriestripe jeg klippet ut for noen år siden blir en prest spurt: «Vil det noensinne bli kvinnelige prester i Den katolske kirke?» Han svarer: «Joda – det kommer sikkert». «Når da?» Presten: «Om en 500 års tid, tenker jeg.»

Det er visst mange som er lettet over at de slipper å oppleve dette ... Men ordningen bærer et uheldig vitnesbyrd om et foreldet menneskesyn der kvinnen anses som sekundær i forhold til mannen. Kirken har forandret seg kontinuerlig siden Jesus og apostlene levde. Det er slik Ånden virker, men å skjelne Guds Ånd fra sekulære åndsstrømninger må nødvendigvis ta tid.

En levende organisme

Kirken er en levende organisme i dialog og samspill med verden for øvrig, men den er likevel av en annen karakter enn det sekulære samfunnet. Det eksklusivt mannlige prestedømmet er ikke en ordning som kan forandres med et pennestrøk – med den begrunnelse at det oppleves urettferdig eller fordi det er prestemangel. Likevel kan både kvinnesynets oppgradering i moderne tid og prestemangelen være tegn på at tiden er inne til å revurdere ordningens teologiske og antropologiske innhold. Det er mer enn 40 år siden sist Kirken behandlet temaet offisielt.

Det mannlige prestedømmet er en arv fra en århundrelang patriarkalsk og androsentrisk kultur, men det dreier seg her også om teologi, om Kirken som en åndelig organisme – om synet på åpenbaringen i Kristus og den teologiske antropologi. Når det gjelder den fullstendige innsikt i Åpenbaringsmysteriet, er Kirken fremdeles underveis.

Hvem var Jesus? Hvem er Kristus? Hvem er vi? Hvilken betydning har det kvinnelige og mannlige for forståelsen av Guds bilde i mennesket? Til syvende og sist er det svarene på slike spørsmål som må utgjøre det teologisk-antropologiske innhold i det ministerielle prestedømmet.

Kvinner utelukket

Kirkens troskongregasjon behandlet spørsmålet om kvinners adgang til ordinasjon i et dokument, kjent som *Inter Insigniores* (1976). Den negative konklusjonen ble i korte trekk begrunnet slik:

- 1) Det er Jesus selv som har bestemt at ordningen med mannlige prester skal gjelde for alltid – derfor har ikke Kirken myndighet til å forandre dette.¹
- 2) Dette kan utledes av at Han, til tross for sin åpne og mot-kulturelle holdning vis-a-vis kvinner, ikke valgte kvinner til apostler.
- 3) Ikke en gang Maria, hans mor, ble valgt til apostel.

4) Apostlene fortsatte denne praksis, og siden har det vært en ubrutt tradisjon å velge biskoper og prester blant menn.

Hvorfor bare menn

Om man stopper opp her et øyeblikk og tenker igjennom disse punktene, kunne man vel spørre seg om dette ikke egentlig primært er argumenter som legitimerer mannens adgang til prestedømmet. De sier egentlig ingenting direkte, hverken for eller mot, om kvinnens prestekall. Man kunne anføre følgende motargumenter:

- 1) Jesus «ordinerte» strengt tatt ingen menn, men valget av disiplene ble siden forstått som begynnelsen på den apostoliske suksesjon.
- 2) Maria Magdalena var den første til å bli kalt og utsendt til å forkynne Kristi oppstandelse – så for Kristus var det åpenbart ikke noe problem å kalle en kvinne til apostel.
- 3) Maria, Jesu Mor, står i en helt spesiell posisjon i forhold til Sønnen. Mange har kalt henne «den første disippel» (f.eks. Johannes Paul II i *Redemptoris Mater*, 20). Dertil finnes en rik og vedvarende tradisjon som holder Maria fram som modell for presten, spesielt i feiringen av eukaristien. I

Maria forvandles materie (hennes ovum) til Kristi legeme, og hun er den som gir Kristus til verden.

- 4) Praksisen med å velge ut menn til biskoper og prester kan forklares ut fra kultur og en synet på kvinnen som underordnet og tidvis uren. En følge av dette var f. eks at de kvinnelige diakonene som

praktiserte i de første århundrene, gradvis ble fortrent etterhvert som hierarkiet og sakramentsteologien utviklet seg.

Kjønnpolarisering.

Når forholdet mellom kvinne og mann beskrives i kjønnpolariserte kategorier, uttrykker dette et ønske om å bevare komplementaritet mellom kjønnene. Men komplementaritet forutsetter to deler som sammen utgjør en enhet. Når forskjellene vektlegges mer enn likhetene i bestrebelsen på å holde kategoriene fra hverandre, glir delene lett fra hverandre og man taper det enhetlige i helheten. De fleste både ser og erfarer at det er forskjell på mann og kvinne og at dette er et gode, men når man forsøker å beskrive hva forskjellen består i, er det ikke like enkelt. De fysiske egenskapene er det som klarest fremstår som forskjellig, men samtidig forutsetter de hverandre.

Når Johannes Paul II beskriver kvinnen som den som blir elsket, eller fortrinnsvis mottar kjærlighet² er det temmelig uklart hva det er i dette som gjør henne forskjellig fra mannen. Påstanden anvendes imidlertid som belegg for det teologisk-antropologiske poeng man finner i

Efeserbrevet (5,21-33) der ekteskapet mellom mann og kvinne fremholdes som et bilde på Kirken, som mottar kjærlighet fra Kristus. Ekteskapet som et sakrament blir da det synlige, manifesterte tegn på Kristi kjærlighet til Kirken. Kvinnens åpenhet for kjærlighet er utgangspunktet for hennes spesielle kvinnelige kall, i følge Johannes Paul II, noe som indikerer hvor viktig hennes plass i familie og samfunn er, såvel som i Kirken. (Man undres hvorfor dette ikke ville vært en fin egenskap i en prest.) Men bildet utnyttes til å fokusere på Kristus som brudgom. Man hevder at presten representerer Kristus som brudgom – og at dette bildet aldri kunne formidles gjennom en kvinne.³

«Brudgom» er ett av flere bilder Kristus bruker om seg selv – han er også, blant annet, «den gode hyrde», «vintreet» og «hønemor» (Lk 13,34) - en hyrde kunne vel vært en kvinne i vår tid, og begge de to siste metaforene ville vært vel så godt representert ved en kvinne. Metaforenes oppgave er å belyse forskjellige aspekter i forholdet mellom Gud og menneske. Når de brukes til å fastholde ett enkelt aspekt, som om det var en guddommelig lov, er det misbruk av metaforens hensikt.

Det sakramentale prestedømmet

Egentlig er det kun ett teologisk argument som presenteres i *Inter Insigniores*, nemlig det som er forbundet med prestedømmet som sakrament. «Kirken har ingen myndighet til å forandre substansen i et sakrament»,⁴ heter det. Det egentlige teologiske problemet dreier seg altså om hva man forstår som substansen i det ministerielle prestedømmet som sakrament.

Presten er et sakramentalt tegn på Kristi tilstedeværelse. I følge Thomas Aquinas representerer et sakramentalt tegn den «betydning som fremgår gjennom den naturlige likhet». Her er det at forståelsen av hva som er «substansen» i sakramentet slår inn med full tyngde, for man setter likhetstegn mellom sakramentets «substans» og den «naturlig likhet» presten har med Kristus og konkluderer med at mannens kjønnslikhet med Jesus er «substansen» i det sakramentale tegn som presten formidler.

Forskjellige substanser

Selv om den teologiske «substansen» i sakramentet er Kristi handlende nærvær, så legges altså hovedvekten på tegnets fysiske egenskaper, der én menneskelig form, nemlig mannens, erklæres å være av en annen slags «substans» enn kvinnens og derfor mer egnet til å representere Kristus. Her er det ikke lenger tale om at Kristus kan ha mange skikkelser, at alle kristne er kalt til å la seg forme i Kristi bilde, «bli likedannet» med Kristus (Rom 8,29; 2 Kor 3,18), som Paulus lærer, at vi alle er «sønner», kledd i Kristus, at det ikke dreier seg om kjønn, rase eller status, men enhet i Kristus (Gal 3,26-29). Ingenting av dette gjelder for det ministerielle prestedømmet, for, heter det i *Inter Insigniores*, om presten hadde vært en kvinne «ville det vært vanskelig å se Kristi bilde i presten ... for Kristus selv var og vil alltid være mann».⁵

Er det det mannlige ved Kristus vi ærer og tilber?

Hva med Maria, hun som var den menneskelige kilde og opprinnelsen til Jesu mannlige «substans»? De var mann og kvinne av ett og samme legemlige «substans» - likesom Adam og Eva. Mener man virkelig at man ikke kan se Kristi bilde i Maria?

Det hele menneske: mann og kvinne

Det er prestedømmets sakramentale karakter som er den dypeste årsak til at kvinner er utelukket fra ordinasjonens sakrament – så det er her det må gjøres en jobb. Men man har så langt begravet problemet under et slags moderne kirkerettslig begrep man benevner som «definitiv lære» (Johannes Paul II, *Ordinatio Sacerdotalis*, 4).

Når det hevdes at det er vanskelig å se Kristi bilde i en kvinne, må det bety at hinderet for forståelsen av likeverd mellom mann og kvinne når det gjelder prestekallet først og fremst berører dette problemet. Det teologiske fokus på spørsmålet om kvinnelige prester må følgelig

være: Er det mulig å utvikle et teologisk antropologi der man ser Kristus i kvinnen? Hvor finner vi røttene til en kvinnelige Kristus-identitet i Bibelen og i Tradisjonen?

Kristus forener hele mennesket, både mann og kvinne, med Gud i sin Person. Det er derfor grunn til spørre: Med kun mannlige prester, mangler ikke Kristus-representasjonen noe av det fullstendige menneskelige bildet når det gjelder «substansen» i det ministerielle prestedømmet?

Therèse av Lisieux, helgen og kirkelærer (1873-1897):

«Jeg føler inne i meg et kall til å være PREST; med hvilken kjærlighet, min kjære Jesus, ville jeg ikke ha båret deg i mine hender når du ved lyden av min stemme steg ned fra himmelen ... med hvilken kjærlighet ville jeg ikke ha gitt deg til sjelene!»

Fra *En sjels historie* (manuskript B, 2. brev)

1 *Inter Insigniores*, Proemium; kapittel II

2 *Mulieris dignitatis*, 29

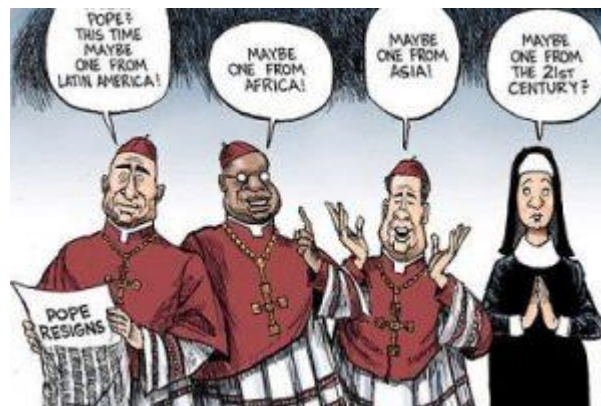
3 Se f.eks Hans Urs von Balthasar, *Elucidations*, 150; sitert i Wijngaards, *The Ordination of Women in the Catholic Church*, 119; og “The Uninterrupted Tradition of the Church,” *L’Osservatore Romano*, Mars 1977

4 *Inter Insigniores*, kapittel IV

5 Ibid.

Jeanne Wreden har tidlige gitt ut: *Kvinnens plass i Kirken*, på Emilia forlag i 2013. Hun har teologisk embetseksamen og er legdominikaner.

Kronikken ble først trykket i *St. Olav* nr 3, 2017

Framtidig finansiering på tros- og livssynsfeltet

Ingrid Rosendorf Joys

Det siste året har debatten gått friskt om offentlig «støtte» til tros- og livssynssamfunn. Ikke minst har de ulike partienes programmer behandlet dette. Likebehandling av tros- og livssynssamfunnene er et premiss, men også det kommer til å bli utfordret framover.

I det følgende vil jeg se på finansiering av tros- og livssynsfeltet. Dette vil jeg gjøre ved både å peke på de modellene Kulturdepartementet i skrivende stund jobber med, men også se på praksis på feltet i dag. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) vektlegger at prinsippet om en aktiv og understøttende politikk basert på likebehandling må ligge til grunn for finansieringen, så vel som den øvrige politikken på feltet. Jeg berører også diskusjonene om å holde tilbake støtte til tros- og livssynssamfunnene, før jeg til slutt peker på noen generelle grunnprinsipper for den bredere politikken på tros- og livssynsfeltet.

1) En ny finansiering

Stortinget har bedt Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til ny ordning på finansieringen av tros- og livssynssamfunnene, inkludert Den norske kirke (Dnk). Stortinget ber om at det skjer i lys av at Dnk får større selvstendig og med utgangspunkt i prinsippet om likebehandling. Det er få som tror at nåværende finansiering av Dnk og de øvrige tros- og livssynssamfunnene vil forbli uendret. Det er kanskje heller ikke prinsipielt ønskelig. Kulturdepartementet er godt i gang med å svare på dette, og det er grunn til å berømme

Kulturdepartementet for grundig og åpen prosess om dette krevende arbeidet. I skrivende stund er det fem modeller som er mest aktuelle. Alle modellene behandler også forvaltningsansvaret for gravplassforvaltningen, kulturhistoriske kirkebygg og Opplysningsvesenets fond. Stikkordsmessig kan de fem modellene beskrives som:

17

- *Statliggjøring av alt tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn og videreføring av dagens ordning for Dnk (modell 1)*
Dette er den modellen som innebærer minst endring i forhold til dagens ordning. Spørsmålet man her kan stille seg er hvor selvstendig Dnk faktisk blir hvis dette skal være måten finansieringen skal foregå på.
- *Statliggjøring av tilskudd til tros- og livssynssamfunn. Endringer for Dnk for å oppnå større frihet i lokal organisering (modell 2)*
Denne gir nok Dnk mer frihet, men sett fra et STL-synspunkt er både modell 1 og 2 noe utfordrende med utgangspunkt i likebehandlingstenkningen
- *Staten overtar alt finansieringsansvaret for Dnk og andre tros- og livssynssamfunn (modell 3).*
Finansieringen er budsjettstyrt, ikke regelstyrt. Alle må søke.

- *Livssynsavgift (modell 4)*
Livssynsavgift kan virke som en god løsning sett fra tros- og livssynssamfunnenes side. Avgiften kan innkreves over skatteseddelen og gå uavkortet til det tros- eller livssynssamfunnet den enkelte tilhører. At avgiften ilegges alle, gjør at ingen har økonomiske incentiver for melde seg ut.
- *Medlemsavgift (modell 5)*
Innføring av medlemsavgift må sies å være lengst unna dagens ordninger. Selv om denne modellen definitivt har noen prinsipielle trekk som virker forlokkende, oppleves den som noe fremmedartet i vår samfunnsmodell med tradisjon for å finansiere viktige

2) Aktiv og understøttende tros- og livssynspolitik

Vi ønsker et livssynsåpent samfunn som det beskrives i NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn, eller Ståsettrapporten. Vi mener at tro og livssyn er positivt, og at troen eller livssynet må kunne utfolde seg i det offentlige rom. Et livssynsåpent samfunn er ikke noe som ligger der, og som er garantert ved at vi har en sekulær stat. Et livssynsåpent samfunn er et ideal, det må villes, og STL vil det.

I noen av vårens og høstens diskusjoner om finansiering av tros- og livssynsfeltet, har vi hørt at «de rause ordningene ikke bør fortsette», og at «nå må medlemmene selv finansiere driften». Til dette er det å påpeke at det er riktig at det overføres et betydelig beløp til tros- og livssynssamfunnene hvert år,

men at disse midlene tross alt kommer fra skattebetalerne i de ulike samfunnene.

3) Likebehandling

I 2012 skrev Stortinget det økonomiske likebehandlingsprinsippet for Dnk og andre tros- og livssynssamfunn inn i Grunnlovens § 16.

Paragrafen lyder: «*Alle innbyggere i riket har fri*

religionsutøvelse. Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten. Nærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje.» Også forarbeidene var opptatt av likebehandling. Da Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite (KUF) behandlet Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) om Staten og Dnk (Kirkeforliket med tilhørende grunnlovsforslag), samlet de seg om følgende prinsipp i en enstemmige komitemerknad: «Komiteen mener at det er et grunnleggende prinsipp at det offentlige skal likebehandle alle tros- og livssynssamfunn i økonomiske overføringer.» Også regjeringen Solbergs regjeringsplattform har understreket at de «økonomiske tilskuddene til tros- og

anliggender over skatteseddelen.

Tenkningen de fem modellene representerer er heller ikke ny, vi finner den bl.a. i Bakkevig I-utvalget fra 2000. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn er 20 år i år, og har helt fra starten vært engasjert i tros- og livssynspolitikken. I de senere årene har tros- og livssynstema blitt hyppigere debattert i det offentlige ordskiftet, og med en stadig mer mangfoldig befolkning, har nye tema gjort seg gjeldende. Som utgangspunkt for mange av disse debattene har STL pekt på to grunnleggende forutsetninger: STL ønsker en aktiv og understøttende tros- og livssynspolitik og tros- og livssynspolitikken må baseres på prinsippet om likebehandling.

livssynssamfunn skal basere seg på prinsippet om likebehandling».

Tiden med religionsmonopol i Norge er over og prinsippet om «cuius regio, eius regio», altså at et områdes hersker, skal bestemme hvilken tro undersåttene skal ha, er utdatert.

Dnk er i en særstilling historisk, kulturelt og ikke minst størrelsesmessig. Den er for eksempel tretti ganger større enn Den katolske kirke, som er det nest største samfunnet, og 5000 ganger større enn det jødiske samfunnet. Likevel er det viktig og riktig at staten tar utgangspunkt i sine borgere – som uavhengig av tros- eller livssynstilhørighet betaler skatt og sender sine barn i militæret – og de må ha de samme rettighetene uavhengig av hva de tror på eller ikke tror på. Borgerne må likebehandles, og det må legges til rette for at borgerne kan utøve sin tro eller livssyn fra vugge til grav.

STL anerkjenner at Dnk har noen fellesoppgaver som de andre ikke har: Gravferdsforvaltningen er en slik oppgave, og utgifter til den holdes således utenfor beregningsgrunnlaget for de øvrige tros- og livssynssamfunnene. Likeså med kulturhistorisk verdifulle kirkebygg som f.eks. Nidarosdomen og Gamle Aker kirke.

Dagens finansieringsordning skal revideres, spørsmålet er bare til hva, og hvor store endringer det blir. Mens dagens ordning har én ordning for Dnk og en kompensatorisk ordning for de andre, er det usikkert om dette er oppskriften for framtiden. Grunnloven legger riktignok opp til en slik tenkning, idet den slår fast at den *«evangelisk-lutherske kirke, forblir Norges folkekirke og understøttes som sådan av staten»*, men betoner likebehandlingen når den slår fast at *«Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje»*. Uansett oppleves det uheldig at Dnk får en samlet sum, mens de andre får per medlem (talt både hos Dnk og sitt eget samfunn). Konsekvensene har vi sett ikke minst i høst da fokus har vært på synkende medlemstall hos Dnk som har medført større utbetalinger til den andre samfunnene og høyere utgifter for staten fordi stykkprisen per medlemmene i Dnk

øker. De aller fleste ser at dette er en lite bærekraftig praksis.

4) Å holde tilbake finansiering

Diskusjonene den siste tiden har også handlet om hvordan man skal kunne holde tilbake overføringer til tros- og livssynssamfunn. I sommer vedtok Stortinget – etter et forslag fra SV – «å be regjeringen utrede mulighetene for å holde tilbake støtte til trossamfunn som oppfordrer til lovbrudd, tar imot utenlands finansiering fra stater som bryter med fundamentale menneskerettigheter eller andre alvorlige forhold som kan medføre tilbaketrekking av statlig støtte». Til dette er det å si at det allerede i dagens lov finnes muligheter for å stoppe finansiering. Loven fra 1969 henviser til «rett og sømd», der «rett» er norsk lov og «sømd» betyr «sømmelighet» eller «anstendighet». Det finnes gode grunner til å utrede hva «sømd» kan bety i praksis, men vi bør passer oss for at vi ikke her forbyr praksis vi ikke liker, men som er innenfor norsk lov. Nålovet må ikke bli så trangt at vi ender opp med en situasjon der minoritetene finansierer majoriteten, og vi i det liberale tjeneste ender opp med illiberale praksiser. Når dette er sagt, er det verdt å merkes seg at den såkalte støtten, av mange anses som å være tilbakebetaling av skattebetalernes innskudd, og ikke en støtte som sådan.

5) STL ønsker en liberal politikk med få forbud og påbud på tros- og livssynsfeltet

Et løsere forhold mellom staten og Dnk betyr mye. Det betyr selvsagt mye for Dnk, det betyr mye for staten og samfunnet, og det betyr mye for de øvrige tros- og livssynssamfunnene. Når en ny lov på feltet blir vedtatt til neste år, legger den rammene for politikken på feltet.

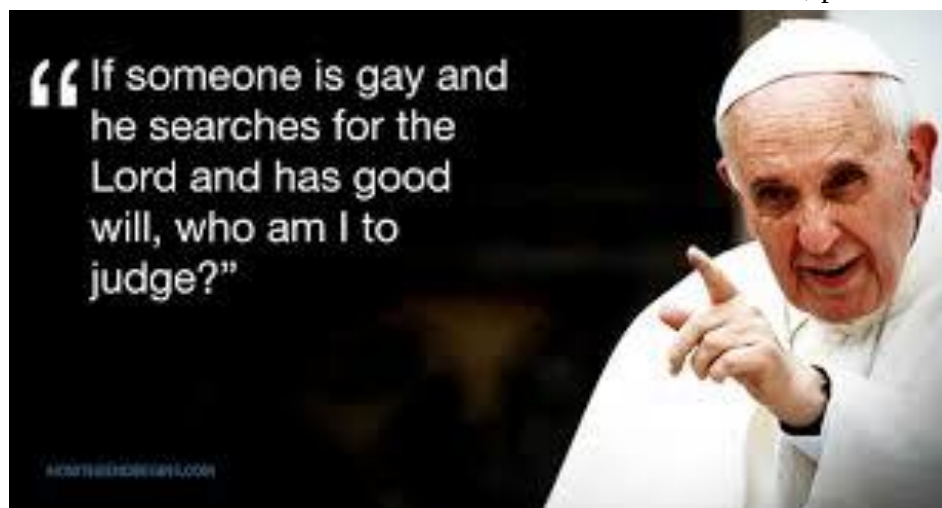
Ingrid Rosendorf Joys er generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Hun har tidligere vært valgt leder samme sted og arbeidet i Oslo katolske bispedømme

En kommunal handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold splitter landets to biskoper:

Biskoper i skeiv strid

Åse Brandvold,

Sakset fra
Klassekampen,
lørdag
27. januar 2018

HOMOFILI: Den katolske biskopen i Troms frykter at kommunen påvirker barn til å bli homofile. Oslo-biskop Bernt Eidsvig tror ikke det er avgjørende hva kommunen sier.

AVDRAMATISERER: – Jeg har vanskelig for å tro at noen skifter seksuell legning på grunn av en kommunal handlingsplan, sier biskop Bernt Eidsvig.

«Med den indoktrinering som handlingsplanen 2017-2021 legger opp til, undergraver man katolske foreldres frihet. Assosiasjonen går til ateistiske stater som i sin tid ville utrydde religionen».

Det skriver biskop Berislav Grgic i Troms stift i et krast høringsvar til kommunens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Her hevder biskopen at seksualitet ikke er en rettighet, og at handlingsplanen er menneskerettsstridig indoktrinering som vil pålegge et unødvendig press om seksuell legning som kan få «unaturlige» konsekvenser.

«Det sees bort fra hvor formbart mennesket er når overordnede normer tas bort. Det sees også bort fra overmakten det offentlige har til å styre formingen av unge mennesker på tvers av det foreldre måtte ønske, på tvers

av religion og ikke minst på tvers av det en person selv naturlig ville ha ønsket om ikke han/hun var satt under føringer fra det offentlige», heter det i høringsvaret, som først ble omtalt av avisa i Tromsø.

Ønsker skeive velkommen

Nå får Berislav Grgic motstand fra den andre katolske biskopen i Norge, Bernt Eidsvig, som har Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift som sitt ansvarsområde.

Han tar handlingsplanen med stor ro og sier at homofile selvsagt har en plass i den katolske kirke og at skeive kan føle seg velkommen.

– Er du enig med Troms i at en slik plan kan påvirke barn til å bli homofile?

– Jeg har vanskelig for å tro at noen skifter seksuell legning på grunn av en kommunal handlingsplan. Det ville også overraske meg om planen hadde dette til hensikt.

Biskopens råd er likevel at kommunene må være tilbakeholdende.

– Om slike planer faller innenfor en kommunes rimelige innflytelsessfære, er imidlertid en annen sak. Hvis en kommune ba om mitt råd, ville jeg anbefale tilbakeholdenhet, sier Eidsvig.

I Tromsø har Skeiv ungdom og ordfører Kristin Røymo (Ap) reagert kraftig på høringsbrevet og fordømmer fra den katolske kirka.

– Jeg leser en redsel i høringssvaret, sier ordfører Røymo til iTromsø.

Vil ikke røre ekteskapet

I går omtalte Klassekampen Facebook-gruppen «Katolsk kirke for alle». De vil ha en mer likestilt katolsk kirke – hvor også homofile og lesbiske skal føle seg hjemme.

– Det er forferdelig å tenke på at mange får sitt forhold til Gud ødelagt på grunn av fordommer, sa Andrea Thuen, en av initiativtakerne, til Klassekampen.

Når det gjelder initiativet «Katolsk kirke for alle», som vil åpne kirken for personer med skeiv seksuell orientering, er Eidsvig i utgangspunktet positiv. Han holder likevel fast på at ekteskapet er forbeholdt mann og kvinne.

– Kontakt mellom troende ser jeg i utgangspunktet positivt på. Jeg er imidlertid ikke enig i at personer av samme kjønn kan inngå ekteskap. Ekteskapet har alltid vært mellom en kvinne og en mann, i alle kulturer. Den katolske kirke regner et ekteskapet mellom to dømte som et sakrament, sier han.

– Hva med samboerskap mellom to av samme kjønn?

– Samboerskap, om det er mellom en mann og en kvinne, eller personer av samme kjønn, er ikke i overensstemmelse med Kirkas lære. Her appellerer vi til de troendes samvittighet. Vi har selvsagt ingen maktmidler til rådighet, og ønsker heller ikke slike, sier Eidsvig.

– Har den katolske kirka blitt mer åpen med pave Frans?

– Frans er nok den første pave som uttrykkelig sier at han ikke setter seg til doms over homofiles valg. Han er ikke den første som betoner at de homofile selvsagt har sin plass i kirken.

– Kan skeive føle seg hjemme i den katolske kirka?

– De både kan det – og gjør det, muligens med noen unntakelser.

– Men ifølge «Katolsk kirke for alle» er det tabubelagt å være skeiv, og en høy terskel for å være åpen homofil og katolikk?

– Her tror jeg det er mer et spørsmål om kultur enn religion. Det ville være trist om homofile eller andre, for den saks skyld, måtte føle seg uønsket.

Eidsvig åpner for at man kan ha en stilling i den katolske kirka som homofil.

– Vi har intet yrkesforbud for homofile. Vi forutsetter lojalitet til kirken og vår lære, ikke nødvendigvis enighet på alle punkter.

– Kan man være prest som homofil?

– Av legning, ja. Sølibatsbudet er ikke diskriminerende, det skiller ikke mellom heterofile og homofile. Sølibatet gjelder med noen få unntakelser, for eksempel kan gifte prester som har vært ordinert i Den norske kirke også bli prester hos oss.

Biskop Grgic har ikke ønsket å la seg intervju. Klassekampen har vært i kontakt med Ulrik Sverdrup-Thygeson ved Tromsø stift, som har avvist vår forespørsel om intervju. Han bekrefter likevel at Tromsø stift frykter at det skal bli

flere homofile personer på grunn av kommunens handlingsplan.

aseb@klassekampen.no

Fra Klassekampen,
<http://www.klassekampen.no/article/20180127/ARTICLE/180129951>

Opprop til støtte for pave Frans

23

Som leserne av Nyhetsbrevet vil ha fått med seg, er pave Frans for tiden utsatt for sterke angrep fra deler av kirken som synes han er altfor liberal og reformvennlig. Han utvanner angivelig kirkens lære med sin inkluderende, tilgivende og verdensåpne holdning. Det synes ikke vi i OVEK, tvert imot vil vi gjerne signalisere at vi støtter og bejaer den nye kursen som han har staket ut.

En gruppe legfolk, prester og ordensfolk har tatt initiativ til et opprop til støtte for pave Frans, se <https://www.pro-pope-francis.com/site/english> (google «pro pope francis»). Alle som støtter oppropet, oppfordres til å undertegne det. Vi gjør det som enkeltindivider og ikke som organisasjon.

Oppropets ordlyd oversatt til norsk:

Høyst ærede pave Frans

Dine pastorale initiativer og deres teologiske begrunnelse er for tiden under voldsomt angrep fra en gruppe i kirken. Med dette åpne brevet vil vi uttrykke vår takknemlighet for ditt mot og ditt teologisk sunne pavelige lederskap.

I løpet av kort tid har du lyktes i å omskape den pastorale kultur i Den romersk-katolske kirke i overensstemmelse med dens opprinnelse i Jesus. Sårede mennesker og en såret natur går rett til ditt hjerte. Du ser kirken som et feltsykehus ved livets randsoner. Du bryr deg om hvert enkelt menneske, slik også Gud elsker dem. I møte med andre må medlidenhet og ikke loven ha det siste ordet. Gud og Guds nåde er det som preger den pastorale kultur du forventer å finne i kirken. Du drømmer om kirken «som en mor og en gjeterjente». Vi deler din drøm. Vi ber om at du ikke må vike fra den sti du har trådt inn på, forsikrer deg om vår fulle støtte og konstante bønn.

Underskriverne:

MEDLEMSKONTINGENT 2018

Med dette nyhetsbrevet følger det med en giroblankett for innbetaling av medlemskontingenten for 2018. Dere kan enten benytte den eller betale i nettbank. Kontingenten er på kr. 200 per år for pensjonister og kr. 300 for dem i lønnet arbeid, men det er fullt mulig å betale mer – som en gave. Betales til kontonummer 1280 25 36826. Merk innbetalingen med ditt navn og «Kontingent 2018». Kun katolikker kan bli medlemmer, men andre kan også støtte oss med et bidrag. Merk med gave.

HAR DU E-POST?

Det er lurt å sende en epost til medlemsservice@ogsavierkirken.no. Fortell hvem du er, så kan kasserer sjekke deg om vi har riktige opplysninger om epost, adresse og fødselsår. Dessverre har medlemsregisteret feil adresse eller telefonnummer til noen av medlemmene våre.

Ring gjerne telefon 913 69 747 hvis du har skiftet adresse eller e-post.

NETTSTEDET VÅRT

Nyhetsbrevet kommer nå ut med bare en utgave i året, men «Også vi er kirken» har også et eget nettsted som oppdateres regelmessig med nye artikler og annen informasjon. Se <http://ogsavierkirken.no/>. Vi trykker også gjerne bidrag fra medlemmer og andre lesere om alle emner som kan være av interesse for OVEKs medlemmer og sympatisører.

FACEBOOK SIDE

«Også vi er kirken» har også en Facebook side som det kan være verd å besøke, <https://www.facebook.com/www.ogsavierkirken.no/> her legger OVEK-ere ut stoff og kommentarer til medieoppslag, informasjon om arrangementer, osv.

La flere få høre hva du mener

Innlegg til Nyhetsbrevet sendes til webred@ogsavierkirken.no. Vi ønsker dialog og ytringer!